

HISTORIA GMINY TARNOWO PODGÓRNE DO 1989 R.

- 1142 ● Mieszko III Stary nadaje Lusowo biskupstwu poznańskiemu
- 10 lutego 1293 ● data dokumentu, w którym po raz pierwszy wymieniono wieś Tarnowo
- 1288 ● powstaje pierwsza parafia rzymsko–katolicka w Lusowie – pierwsze informacje pisane o Rumianku i pierwsze wzmianki o Swadzimiu
- 1293-1317 ● powstaje parafia Tarnowska
- 1360 ● pierwsza informacja o Baranowie, gdzie istniała osada młyńska oraz o sołtysie Godzisławie
- 1388 ● pierwsza wzmianka o Chybach
- 1400 ● pierwszy znany ksiądz z Ceradza – Jan
- 1402 ● Jankowice zostają wsią lokowaną na prawie niemieckim
- 1409 ● dziedzicem Sadów jest Lusiegniew
- 1431 ● Szczepan z Chyb studiuje na Akademii Krakowskiej. Później Szczepan z Chyb był pisarzem w kancelarii królewskiej, kanonikiem poznańskim, posłem Władysława Jagiełły do Mistrza Krzyżackiego
- 1454 ● rycerz Filip z Chyb wzięty do niewoli przez Krzyżaków w bitwie pod Chojnicami
- 1490-1502 ● zbój Chwał zwany Magnusem – dziedzicem Chyb. Napadał głównie na kupców
- 1495 ● Piotr i Wojciech Konarzewscy sprzedają za 512 grzywien Ceradz Stary (Kościelny) Grzegorzowi z Jankowic
- 1511 ● wiadomo, że w Górze jest dwór
- 1531 ● najstarsze wiadomości o dworze w Jankowicach
- 1538 ● pustkowie Przeźmierowo kupione przez Wincentego Kierskiego
- 1580 ● Tarnowo własnością biskupów poznańskich; mieszka tu 3 zagrodników, 11 komorników, 3 rzemieślników i karczmarz
- 1620 ● oszacowano, że Swadzim jest wart 17 000 zł, Napchanie – 22 000 zł, Chyby – 5 000 zł
- 1774 ● w Lusowie jest 30 dymów, tzn. domów, gospodarstw
- 1793 ● teren Wielkopolski na 123 lata włączony do Prus
- koniec XVIII w. ● w Tarnowie jest 20 domów, w Kokoszczyń – 10, w Górze – 6, w Baranowie – 7, w Lusowie – 3, w Swadzimiu – 21, w Sadach – 7, w Lusówku – 12, w Sierosławiu – 12, w Kobylnikach – 4, w Rumianku – 7, w Jankowicach 20, w Ceradzu Starym 13, w Nowym 20. – w Tarnowie zaczynają się osiedlać Niemcy i Żydzi
- 1806 ● Napoleon Bonaparte witany w Tarnowie
- 1813 ● Tarnowo zajęte przez Armię Rosyjską. Kończą się wojny napoleońskie, Tarnowo wraca do Prus
- 1826 ● z Poznania w kierunku na Pniewy i Berlin powstaje szeroka i nowoczesna – jak na ówczesne czasy – droga utwardzona tłuczniem – przystosowana do cięższych pojazdów
- 1831/32 ● cholera azjatycka sieje śmierć wśród mieszkańców Tarnowa, nawroty zarazy następują w latach 1837, 1848, 1852, 1866
- luty 1845 ● kończy się okres nadawania chłopom ziemi na własność
- 1848 ● w wyniku walk Wiosny Ludów ginie 6 Tarnowian
- poł. XIX w. ● wieś jest podzielona na gminę złożoną z samodzielnych gospodarstw i dobra dworskie – stąd dwóch sołtysów w Tarnowie
- wiek XIX ● dobra dworskie w Tarnowie i folwarki w Górze, Jankowicach, Lusowie i Sierosławiu – własnością niemiecką
- 1901 ● gromada niemiecka stawia budynek gminy, kościół ewangelicki, szkołę. Potem pocztę, aptekę, restaurację, dom dla lekarza i weterynarza. Niemcy organizują kasę oszczędnościowo–pożyczkową, spółdzielnie rolno–spożywcze i usługowe. Tarnowo staje się wzorcową pruską wsią kolonizacyjną
- 1914 ● do armii pruskiej na I wojnę światową zabrano stąd 74 Polaków
- 1918 ● na koniec wojny z wójtostwa tarnowskiego 417 osób walczy w armii pruskiej, 33 osoby – w rosyjskiej, w austriackiej – 11
- 27 grudnia 1918 ● na wieść o wybuchu Powstania Wielkopolskiego w Tarnowie, Lusówku i Ceradzu powstają ośrodki powstańcze
- 1919 ● pierwsze wolne wybory sołtysów i ławników. Temat pierwszego zebrania sołtysów: wybory gminne, pomoc wdowom i sierotom, przydział rowerów
- 20 września 1920 ● do nazwy Tarnowo dodano określenie Podgórne
- 1920 ● przywrócono polskie nazwy: Tarnowo (niem. Schlehen), Rumianek (Runheln), Kokoszczyń (Kochfeld), Góra (Gurten), Edwardowo (Edwardsfelde), Ceradz Kościelny (Ceradz Kirche), Przybroda (Bohrefeld)
- 1923 ● w gminie zarejestrowanych jest 27 rzemieślników
- 1921 ● wójtostwo w Tarnowie liczy 7 416 mieszkańców
- 1924 ● w wójtostwie zarejestrowano trzy samochody osobowe
- 1930 ● zarejestrowano 53 odbiorniki radiowe
- 1935 ● Tarnowo gminą podzieloną na 11 gromad
- 1938 ● na terenie gminy działają 3 straże pożarne i 4 pogotowia przeciwpożarowe – z 17 najbogatszych mieszkańców gminy tylko 4 to nie rolnicy (lekarz, ksiądz, piekarz i rzeźnik)
- 9 września 1939 ● pierwszy dzień okupacji hitlerowskiej. Mieszkańcy zostają poddani eksterminacji; m. in. 10 października 1940 – wysiedlono mieszkańców Lusowa
- 25 stycznia 1945 ● oddziały Armii Czerwonej wkraczają do Tarnowa
- 1945 ● Tarnowo siedzibą gminy, od 1954 Tarnowo, Lusówko i Przeźmierowo siedzibami gromad
- 1950 ● w gminie mieszka 5680 mieszkańców, w tym 51 Niemców – GS “SCh” przejmuje od osób prywatnych piekarnię, sklep spożywczy, młyn, śrutownik, warsztat kowalski, warsztat kołodziejski – powstaje LZS w Tarnowie
- 1956 ● zelektryfikowano Przeźmierowo, koniec lat 50-tych w Tarnowie i Sadach postawiono lampy uliczne
- 1964 ● obchody 500–lecia kościoła parafialnego w Tarnowie
- 1970 ● otwarto Dom Kultury
- 1973 ● Tarnowo ponownie siedzibą gminy z 16 sołectwami
- 1979 ● Tarnowo zwycięża w ogólnopolskim konkursie “Gmina mistrz gospodarności”
- I poł. lat 80-tych ● wybudowano trasę szybkiego ruchu E-8